

Jolana sa vrátila z práce.

Vošla do reštaurácie plnej cudzích mužov.

„Čo sa tu deje, otecko?“ spýtala sa celkom pokojne, netušiac o čo ide.

„Spisujú náš majetok.“

„A prečo?“

„Odchádzame do pracovného tábora. Toto bude zatiaľ niekto spravovať,“ pozrel na dcéru smutnými očami dozretých mandlí.

„Čože? A prečo? Veď je to naše! Do táborov nech idú ľudia bez práce! My máme čo robiť, veď aj galantéria...“

„To všetko budú spravovať cudzí ľudia, kým sa nevrátíme,“ snažil sa vysvetliť situáciu čo najrozumnejšie. Z otcovho hlasu cítila, že sám tomu neverí, niečo

nie je v poriadku. Niečo je celkom inakšie a reči nevra-
via pravdu.

„Ja teda do nijakého tábora nepôjdem, otecko! Ja som doma tu!“

„Jola, pozajtra odchádza vlak. Nevieť síce presne kam, no my v ňom budeme. A môžeme si zobrať iba jeden kufor. Každý z nás. Najpotrebnejšie veci. Je jeseň, zrejme sa treba nachystať na zimu. Ktovie, ako to tam všetko bude,“ dopovedal.

„Akože jeden kufor? Veď v zime tam pomrzeme. Čo strčíš do jedného kufra? Len si zober svetre, pyžamá, topánky...“

„Jolka, nijaké svetre. Sveter. Zo všetkého po jednom. Tam nám možno niečo dajú. Toto len na cestu! Asi vedia, prečo tak rozhodli. Zrejme sa do riadnej zimy vrátia domov. Choď sa radšej pobaliť a rozmýšľaj, čo strčíš do kufra. Nech nemáš nič zbytočné!“

„No ty si dobrý! Čo už len strčím do jedného kufra...“

„Jolka, a dnes umývaš dlážku. Nezabudni na to!“ Otec sa škodoradostne usmial, mala však pocit, že chce odvieť pozornosť od balenia.

„Hej, Moše, nevybavuj sa tam s dcérou. Kde máš rebrík? Treba skontrolovať aj najvyššie police v komore, aby si niečo nezatajil. Vy židáci ste už raz takí!“ Jola začula hlas sivovlasého Straku. Povrávalo sa, že bil svoju ženu a voľakedy bol majstrom Slovenska v boxe. Jola

na gardistu zagánila a ponížený Moše sa pohol pozháňť rebrík.

Zobrala vedro, spodok portviša obmotala zodranou mužskou košeľou, do vedra naliala teplú vodu z veľkého hrnca na sporáku a pustila sa takmer deravou handrou lízať dlážku. Pod stolmi kalužky polievky, sem-tam kus jedla, ryby, šalátu. *Ľudia sú ako prasatá. To aj doma takto jedia?* dumala a po prvý raz v živote jej niekoľko ráz za sebou zovrelo srdce: *Asi nás naozaj odtiaľto vyženú! Možno nám aj všetko ukradnú! Veď tí z Hlinkovej gardy môžu všetko! A s Hitlerom za chrbtom. Och...* Zavzdychala a do očí sa jej tlačili slzy.

„Čo je, sestrička? Ako ti ide kiepenie dlážky po gardistoch? Nasvinili, čo? Neboj sa, mňa to čaká zajtra!“ dobehla Margita.

„No a pozajtra zase mňa, ale to sa už nestane. Pozajtra cestujeme na nejaké roboty do tábora,“ vystrela sa staršia sestra a chytila si oboma rukami kríž. Boleli ju, akoby jej na nich sedeli čerti.

„Aj ty to už vieš?“

„Otec mi povedal. A všetky naše majetky, zrejme teda aj dom, bude vraj niekto spravovať. Ani nevieme kto.“

„No nejaký šéf gardy! Višňovský, Straka, Balog... Obyčajným to nedajú! Chcú peniaze, sestrička. Nevedia zarobiť, tak kradnú!“ Margita sa odrazu takmer rozplakala.

„Nerev. Aj toto prejde,“ utrela si nos Jola.

„Dnes mi Miloš povedal, že si ma po vojne vezme za ženu. No len aby sme dožili. On narukuje, ja v lágri... Ohromná dvojica!“ Pozerala cez zaslzené oči na dvere reštaurácie.

„Nič sa neboj. Prežijeme aj toto,“ povedala láskavo Jola sestre. „Musíme si to však sľúbiť. Takže... Prežijeme! Jasné?“

„Jasné, Joli! Prežijeme. Musíme.“

„Uhnite, dievčiská! Odchádzame!“ zakričal na obe Straka a takmer do Joly vrazil. Rýchlo sa posunula k stolu, oprela sa oň a čakala, kým sa nestratia. Chodili v škaredých smradľavých uniformách, boli plní surovosti a násilia. Niektorí mali tvár posiatu nahnisanými uhrami s čiernymi hlavičkami navrchu... Vyzeralo to, akoby sa gardistami stávali iba škaredí a zlí...

„No, a máme po všetkom. Spísali každú lyžičku, aby sme si náhodou niečo nenechali,“ prišiel medzi dcéry Moše. V tvári mal čudný výraz. Jole sa zdalo, že za tých zopár hodín mu pribudlo množstvo vrások.

„A už niekoho do toho lágra zobrali? Vie sa o tom niečo?“ zaujímalo mladšiu.

„Nikto nič nevie. Ten náš transport bude zrejme prvý. Nikoho som nepočul o tom hovoriť... Ani v synagóge! Alebo... všetci radšej mlčia.“

„V synagóge? Veď tam sa nesmie chodiť!“